

ЕВРОПЕЙСКА
СМЕТНА
ПАЛАТА

BG

Реч

Брюксел, 13 октомври 2016 г.

Реч на г-н Klaus-Heiner Lehne — председател на Европейската сметна палата

Годишен доклад на ЕСП за 2015 г.
Комисия по бюджетен контрол на Европейския парламент (CONT)
Брюксел, 13 октомври 2016 г.

В случай на различия
предимство има устното изложение на речта.

Пресслужба на ЕСП

Mark Rogerson — Говорител Т: (+352) 4398 47063 М: (+352) 691 55 30 63
Damijan Fišer — служител в Пресслужбата Т: (+352) 4398 45410 М: (+352) 621 55 22 24
12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg
E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Уважаема г-жо председател на Комисията по бюджетен контрол,
Уважаема г-жо заместник-председател Георгиева,
Уважаеми членове на Европейския парламент,

За мен е голяма чест да ви представя Годишния доклад на Европейската сметна палата за 2015 г. — това става за първа година в качеството ми на председател на Сметната палата, още в първия месец от тази нова за мен функция.

От края на 2015 г. различни събития разклащат основите на Европейския съюз и това е причината, поради която се намираме в период на самооценка. Въпросът, който всеки си задава, е защо толкова много граждани обръщат гръб на общия европейски проект? Считам, че част от отговора на този въпрос е, че ние — институциите на ЕС, сме загубили до известна степен доверието на нашите граждани. През идващите месеци и години голямото предизвикателство пред ЕС ще бъде отново да спечели това доверие. Аз вярвам, че Европейската сметна палата ще играе важна роля в този процес. Ето защо през следващите няколко минути бих искал да погледнем напред към онова, което е необходимо да бъде направено, а също и да ви запозная с констатациите от годишния доклад на Сметната палата за 2015 г.

Видно е, че е нужна реформа. Но както и да изглежда тази реформа, тя следва да почива на солидна финансова основа. Доброто финансово управление е важен фактор, независимо от това дали ЕС се състои от 27 или от 28 държави членки. От гледна точка на Сметната палата четири елемента са от особено значение.

На първо място, ЕС трябва да поддържа добра отчетност. Хората няма да започнат да ни се доверяват, ако считат, че не управляваме добре парите им и не даваме ясен отчет относно начина на това управление.

Отчетите на ЕС за 2015 г. са изготвени в съответствие с международните стандарти и, във всички съществени аспекти, отразяват вярно и точно действителността. Ето защо Сметната палата отново може да изрази становище без резерви относно тяхната надеждност.

Въпреки това средствата, които трябва да бъдат изплатени през текущата или бъдещите години, продължават да бъдат на много високо ниво. Също така Комисията не е изготвила прогноза за паричните потоци, която да обхваща следващите седем до десет години. Такава прогноза би дала възможност на заинтересованите страни да бъдат информирани и подготвени за необходимите бъдещи плащания и бюджетните приоритети. Тя ще допринесе и за възстановяване на доверието. Извършваната от Комисията средносрочна прогноза за плащанията е стъпка в правилната посока.

На второ място, ЕС трябва да гарантира, че финансовите правила се прилагат правилно.

Приходите и разходите в текущия бюджет на ЕС се осчетоводяват вярно, но все още се наблюдават твърде много грешки при извършването на разходите — най-вече в държавите членки. По отношение на плащанията за 2015 г. изчисленият процент грешки, който измерва нивото на нередностите, е 3,8 %. Тази стойност е сходна с нивата от последните години, но все още е значително над установения от Сметната палата праг на същественост от 2 %.

Сметната палата отново констатира, че най-високите нива на грешки са при разходите в областите „Икономическо, социално и териториално сближаване“ (5,2 %) и „Конкурентоспособност за растеж и работни места“ (4,4 %). Административните разходи са с най-нисък изчислен процент грешки (0,6 %).

Добрата новина е, че корективните действия от страна на органите в държавите членки и Комисията са оказали положителен ефект върху изчисления процент грешки. В противен случай процентът грешки би бил над 4 %.

По отношение на 2015 г. Комисията е извършила оценка на въздействието на потенциалните бъдещи корективни действия.

Въпреки че Комисията е предприела стъпки за подобряване на извършваната от нея оценка на риска и на въздействието от корективните действия, може да се постигнат още подобрения.

Събирането на достатъчен обем неправомерно изплатени средства, за да се намали нивото на грешки под прага от два процента, би било похвално постижение. Независимо от това Сметната палата продължава да счита, че превантивните действия са за предпочитане пред оздравителните мерки.

За европейския данъкоплатец ще бъде много по-добре, ако Комисията и държавите членки изразходват средствата правомерно от самото начало, вместо да се стига до задействане на трудни, дълги и скъпи процедури за възстановяване на неправомерно изплатени средства след откриване на грешките.

Ако Комисията, органите в държавите членки или независимите одитори бяха използвали цялата налична информация, те можеха да предотвратят или да открият и коригират значителен дял от грешките преди извършването на съответните плащания.

Анализът на Сметната палата показва, че има възможност за намаляване на грешките чрез подобряване на модела на разходните схеми.

Един от основните фактори за нивото грешки е разликата в риска между схемите с възстановяване на разходи, при които ЕС възстановява разходи за допустими дейности въз основа на изготвени от бенефициентите декларации, и схемите с предоставяне на права на плащане, при които плащанията се извършват при изпълнение на зададени условия. Нивото на грешки при схемите с възстановяване на разходи (5,2 %) е повече от два пъти по-голямо от нивото на грешки при схемите с права за получаване на плащане (1,9 %).

Хората не могат да имат доверие на система, която не разбират. Подобряването на модела на разходните схеми ще намали грешките и ще позволи на гражданите да използват тези схеми с много по-голямо доверие.

Г-жо председател на Комитета за бюджетен контрол, уважаеми членове,

Във време, когато за много хора просперитетът не е даденост, нашите граждани имат нужда да знаят, че всяко евро, изразходвано от тяхно име, е изразходвано по предназначение от самото начало и е оказало възможно най-добро въздействие.

Това означава също така да се гарантира, че достатъчно средства се насочват към одобрените приоритети на политиките и се заделя необходимият резерв за справяне с евентуални кризи. Съгласно настоящата уредба това се оказва трудно и в двата случая.

Поради тази причина моят предшественик посочваше нуждата от възприемане на „изцяло нов подход“.

Все още е прекалено рано да се каже кога и дали това ще стане реалност. Междувременно обаче беше направен средносрочен преглед на действащите разходни програми.

Той съдържа редица законодателни предложения за подобряване на бюджетната гъвкавост и за опростяване на финансовите правила. Сметната палата своевременно ще изготви становище относно тези предложения.

Сметната палата приветства факта, че Европейската комисия отново поиска акцентът да бъде поставен върху резултатите. Но това, което все още липсва, е измерението на икономическата ефективност — и това ме води до третия елемент, необходим за едно добро финансово управление.

Нашите граждани искат и се нуждаят ЕС да гарантира наличието на икономическа ефективност. Те искат да са сигурни, че е постигнато по-добро съотношение от това, което техните национални органи биха постигнали самостоятелно.

А успели ли са проектите на ЕС да постигнат икономическа ефективност за 2015 г.? Били ли са реалистични техните цели от самото начало? Били ли са разумни извършените разходи — като понятието „разумни“ следва да се дефинира спрямо ясни критерии? Били ли са програмите или проектите повече или по-малко скъпи от тези, които биха били реализирани при различно ниво на управление?

Това са въпроси, на които не може да бъде даден лесен отговор, докато не се въведат правилни механизми за отчитане.

Тази година ние обръщаме особено внимание на предизвикателствата, пред които е изправена Комисията при отчитането на резултатите от извършените разходи за научни изследвания и иновации по програма „Хоризонт 2020“.

По отношение на „Хоризонт 2020“ Сметната палата установи, че в сравнение със Седма рамкова програма са постигнати подобрения, но въпреки това Комисията продължава да бъде с ограничени възможности за мониторинг и докладване относно резултатите от изпълнението на програмата. Връзката между 10-нови политически приоритета на Комисията и стратегическата рамка на „Европа 2020“/„Хоризонт 2020“ следва да се прецизира. Липсата на яснота може да се отрази и на други дейности на ЕС.

Постигнат е известен напредък по отношение на показателите, използвани от Комисията за измерване на резултатите от изпълнението. Продължават обаче да съществуват недостатъци. Управленските цели също трябва да бъдат по-добре разработени от генералните дирекции на Комисията.

Сметната палата отново приветства искането на Комисията в контекста на средносрочния преглед за по-опростено и по-интегрирано докладване относно изпълнението и управлението на бюджета на ЕС.

Това е нещо, което Сметната палата препоръчва от няколко години.

Сметната палата също така отбеляза, че трябва да се предприемат допълнителни мерки, когато използването на средствата не е оптимално.

Понастоящем се счита, че ако всички средства са изразходвани и отчетени в съответствие с правилата, това е достатъчно. А не трябва да е така.

Необходимо е да има истински стимули за постигане на икономическа ефективност, а не просто изпълнение на целеви нива на разходите и избягване на нарушения.

Защото дори ако всички средства са отчетени, а правилата са спазени, това не гарантира, че финансираните от ЕС проекти са постигнали икономическа ефективност.

Ако гражданите не са убедени, че системата работи за тях, не можем да очакваме да ни имат доверие.

Те искат да видят конкретни резултати, както и ресурсите, необходими за тяхното постигане. Тази връзка — ползата от изразходването на средствата — трябва да стане по-видима.

Г-жо председател, уважаеми членове,

Доверието изисква също така наличие на прозрачност и увереност, които представляват четвъртият фактор за доброто финансово управление.

Комисията трябва да докладва пред Парламента и гражданите относно същественото и това, което се докладва, следва да бъде проверявано и одитирано от независим одитор.

Въпреки това увеличеното използване на финансови инструменти, които не се финансират пряко от бюджета на ЕС и не се одитират от Сметната палата, носи големи рискове за отчитането и за координацията на политиките и операциите на ЕС.

Извършваните от Сметната палата одити не само осигуряват увереност по независим начин, те предоставят също така възможност за формулиране на препоръки за подобряване на финансовото управление на ЕС.

Голяма част от препоръките на Сметната палата се приемат и изпълняват от Комисията.

Но въпреки цялостното разумно ниво на информираност относно нашите препоръки към държавите членки има съществени различия в нивото на официалното им проследяване. В резултат на това Сметната палата констатира твърде малко доказателства за промени в политиките или практиките на национално ниво.

Г-жо председател, уважаеми членове, финансовото управление на ЕС трябва да бъде подобро. Необходимо е ЕС да проведе правилните реформи и то скоро.

Времето за вземане на решения вече е дошло. Сметната палата ще представи своите коментари и бележки относно предложенията на Комисията и ще очакваме да ги обсъдим.

Ако искаме да създадем финансова система на ЕС, която е в състояние да си възвърне доверието на гражданите, институциите на ЕС трябва да работят ръка за ръка. Сигурен съм, че ще можем да го постигнем.